



S polja veselo nasmejana domov

Naši novi narodni heroji

Beograd, 21. julija. Z ukazom predsednika republike so odlikovani za brezprimerni heroizem v borbi proti ljudskim sovražnikom za dokazano junastvo in zasluge v narodnoosvobodilni borbi od leta 1941 do 1945 z Redom narodnega heroja: Dr. Aleš Bebler, Jože Boldan-Silni, Andreana Družina-Olga, Albert Gruden-Bliški, Janez Hribar, Rudolf Hribernik-Svarun, Albert Jakopič-Kajtimir, Mile Kilbarda, Ivan Kovačič-Efenka, Anton Okrogar-Nesti in Vinko Robek.

Z drugim ukazom predsednika republike so odlikovani za brezprimerni heroizem v borbi proti ljudskim sovražnikom in za dokazano junastvo in zasluge v narodnoosvobodilni borbi od leta 1951 do 1945 z Redom narodnega heroja padli borec: Matija Bleje, Tončka Čec-Olga, Karel Destovnik-Kajuh, Vlada Janežič, Dušan Jereb, Milka Kerč, Antonija Kučlar, Joža Mihevc-Rudar, dr. Dušan Mravljak-Mrož, Maks Pečar, Miha Pintar, Valentin Rožanc-Tine, Ivan Sulič-Car in Alfonz Sarh-Iztek.

Tončka Čec-Olga

Tončka Čec-Olga izhajala iz bajtarske-rudarske družine, rojena je 1893 v Trbovljah. V svoji mladosti je občutila in videla krivice kapitalističnega sveta, zlasti v rudarskih revirih, kjer je klesala svoj značaj in postala revolucionarka. Sodelovala je v velikem štrajku rudarjev leta 1920, za kar je bila preganjana od tedanjih oblasti. Kmalu po ustanovitvi KPJ je leta 1920 postala njen član. Sodelovala je v Zvezi delavskih žena, vzdrževala zvezo z ženskim organizacijam v mestih in bila po nalogu Partije poslana v inozemstvo, od koder se je leta 1937 vrnila ter začela delati v sindikatu rudarjev. Kot znan komunist je bila leta 1940 na listi za taborišče Bileče, kateremu se je izognila s tem, da je odšla na politično delo v Savinjsko dolino. Po vdoru Nemcev je odšla v ilegalno do formiranja prve revirske čete. Na Planini pri Sevnici je bila po izdaji ujeta in v Nemec in zaprta v zloglasnem celjskem »piskru«, kjer je bila zverinsko mučena in zasmehovana po celjskih ulicah. S preživetjem je gledala na gestapovske zver in s ponosom vzklikala Partiji. Ko so gestapovci videli, da je ves njihov trud zaman, so jo poslali v taborišče Auschwitz, kjer je 3. novembra 1943 umrla na posledicah strašnega trpljenja.

Lepo so se oddaljili nepozabni Tončki Čecovi domačini njene rojstne vasi: premenovali so novi Zadrčni dom na Kleku v Prosvetni dom Tončke Čečeve.

Zvone Okrogar-Nesti — narodni heroj

Vsi Zagorjani so s ponosom sprejeli vest, da je vrhovni komandant JLA, tov. Tito podelil Red narodnega heroja med drugimi tudi zagorskemu rojaku majorju Zvonku Okrogarju.

Ze kot mlad fant je Okrogar prišel z ilegalnim delom v Zagorju ter pomagal vsepovsod, kjer je bilo treba. Meseca septembra leta 1941 je pa odšel med svoje tovariše v gozdove, ki so se tiskali s puško v roki napadali okupatorja in mu zadajali udarce, kjer so mogli. Tudi njegov brat je odšel z njim in pozneje padel v borbi s sovražnikom. Zvoneta so kmalu poznali vsi kot tihega, resnega fanta, ki je bil pripravljen darovati svoje mlado življenje za veliko stvar. Njegov neločljivi tovariš — mitraljez — ga je spremljal na vseh njegovih poteh. Odšel je med naše brate na Koroškem, kjer je kmalu postal tako rekoč ljudski junak koroškega ljudstva. Njegovo ime je bilo poznano vsepovsod in kot komandant zahodnega koroškega odreda je znal pridobiti naše ljudi za veliko osvobodilno stvar. Večkrat ranjen kljub svoji telesni šibkosti ni poznal počitka, saj se je takoj po osvojitvi z enako vnemo poprijel vojaškega študija in kasneje služboval v Novem Sadu. Toda dobljene rane mu niso več dovoljevale intenzivnega dela ter je na priporočilo zdravnikov zelo nerad zapustil vojaško službo.

Dom „Svobode Zasavje“ slovesno odprt

Na predvečer Dneva vstaje slovenskega ljudstva so imeli v spodnjem delu Trbovelj pomembno slovesnost. »Svoboda-Zasavje« je končno dobila svoj kulturni dom, kjer se bo sedaj razvijalo vse kulturno življenje Spodnjih Trbovelj. Ta dom je prvi dom »Svobode« v Sloveniji.

Dom »Svobode-Zasavje« v Trbovljah so kakor — smo že poročali — zgradili v rekordnem času 10 mesecev, pri katerem delu so imeli največ zasluge delovni kolektivi cementarne in elektrarne v Trbovljah, nadalje OLO Trbovlje ter podjetja in ustanove iz Trbovelj, seveda pa tudi ostali iz našega okraja ter še iz raznih krajev Slovenije.

Slovesnost otvoritve tega doma se je pričela ob 5. uri popoldne s slavnostnim koncertom mladinske godbe na pihala »Svobode-center« iz Trbovelj, ki je koncertirala na terasi novega doma. Ob šestih zvečer se je začel glavni del tega slavlja pred vhodom v novi dom. Ob zvokih mladinske godbe na pihala, ki je zaigrala močeno »Internacionalo«, se je začela ta slovesnost. Odprli jo je sekretar terenskega odbora SZDL Trbovlje-Zasavje, tovariš Franc Aškerc, ki je izrekel pozdrave in dobrodošlico vsem navzočim gostom iz Trbovelj in ostalih krajev Slovenije.

V naslednjem je spregovoril predsednik gradbenega odbora tov. Jože Ostanek ter poudaril

postal tako rekoč ljudski junak koroškega ljudstva. Njegovo ime je bilo poznano vsepovsod in kot komandant zahodnega koroškega odreda je znal pridobiti naše ljudi za veliko osvobodilno stvar. Večkrat ranjen kljub svoji telesni šibkosti ni poznal počitka, saj se je takoj po osvojitvi z enako vnemo poprijel vojaškega študija in kasneje služboval v Novem Sadu. Toda dobljene rane mu niso več dovoljevale intenzivnega dela ter je na priporočilo zdravnikov zelo nerad zapustil vojaško službo.

Danes živi Zvone Okrogar v Zagorju. Kljub boleznim ga lahko srečamo vsepovsod pri političnem delu, posebno marljivo pa deluje v klubu rezervnih oficirjev, kjer s svojimi bogatimi izkušnjami pomaga pri vojaški vzgoji naše mladine.

Zagorje mu toplo čestita k visokemu, zasluženemu odlikovanju in mu želi še mnogo zdravih let.

pomen izgradnje Doma Svobode-Zasavje, nato pa izročil dom v upravljanje predsedniku društva, tov. Vencelju Miklavčiču. Ko je predsednik »Svobode-Zasavje« prevzel ključke novega doma, je dejal sledeče:

»Kot predsednik »Svobode-Zasavje« prevzemam dom v upravljanje in zagotavljam v imenu članstva društva, da bo »Svoboda-Zasavje« vestno upravljala svoj dom in ga čuvala, čuvala še posebno, da v njem vzgoji vse prebivalce spodnjega dela Trbovelj v pravem socialističnem duhu. Ta dom bo odprt za vsakogar, ki si želi kulture in prosvete, poštene zabave in razvedrila. Predvsem je pa ta Dom namenjen naši mladini, ki se bo v njem izobraževala ter dvigala svojo ideološko in kulturno raven. Našla bo v tem domu vse tisto, kar dosedaj ni imela. Ta dom bo v bodoče žarišče vsega kulturnega in političnega dela v našem okolišju. Ze v bližnji bodočnosti bo naša mladina dokazala upravičenost in potrebo izgradnje tega Doma. — S tem proglašam Dom za odprt!«

Za predsednikom »Svobode-Zasavje« je prevzel besedo še predsednik ZB NOV terena Trbovlje-Zasavje tov. Štrumelj, ki je odkril spominsko ploščo, posvečeno preloženemu domu v spomin padlim žrtvam NOV terena Trbovlje-Zasavje. — Sledilo je polaganje vencev, nato pa je bila v novi dvorani slav-

Slovesna proslava Dneva vstaje v Zagorju

Prav posebno je letos proslavilo Dan vstaje tudi Zagorje. Na predvečer praznika so se Zagorjani zbrali na letnem prostoru TD Partizana, kjer je veliki oder.

Sodelovala je godba na pihala, nadalje sta nastopila na

Predlogi rudarjev k osnutku Uredbe za revizijo Zakona o socialnem zavarovanju

Na štirih dobro obiskanih sestankih zavarovancev v Zagorju, Lokah-Kisovcu in na Izlah je član izvršnega odbora Okrajnega zavoda za soc. zavarovanje v Trbovljah, tov. Pavle Tomažič, predaval o problemih soc. zavarovanja. Ob tej priložnosti so zavarovanci pretresali tudi osnutek Uredbe za revizijo

zakona o soc. zavarovanju. Kakor znano, ta zakon ne ustreza več današnjim pogojem družbenega razvoja. V naših časnikih smo imeli priliko slišati razne pripombe in predloge za izboljšanje stanja v socialnem zavarovanju. Delovni ljudje, zlasti pa rudarji se zelo zanimajo za nov osnutek tega zakona in so na svojih sestankih prediskutirali dodatne predloge k osnutku, ki so bili poslani Centralnemu odboru rudarjev Jugoslavije v Beogradu. Ker ti dodatni predlogi doslej še niso bili razglašeni in ker se zlasti rudarji zelo zavzemajo za njihovo uresničenje, jih na tem mestu objavljamo v želji, da bi se na osnovi teh predlogov razvila še širša obravnava teh vprašanj.

Prvi predlog — Zavarovanci ženi gre pravica do družinske pokojnine, če ima ob njegovi smrti več kot 40 let, če je za delo popolnoma nezmožna, ali če ima otroka, ki je mlajši od 14 let. Ženi, ki ob smrti zavarovanca še ni dosegla navedene starosti, počiva pravica do družinske pokojnine, do časa, ko dopolni 40. leto starosti.

Utemeljitev: predpis, da zavarovaneča vdova, ki ob moževi smrti še ni stara 45 let, ali nima otroka, ki je mlajši od 7

ZELITE BITI ZAVAROVANI?

Potem poravnajte naročnino za »Zasavski vestnik« najkasneje do vsakega 15. v mesecu za tisti mesec.

Vsak naročnik našega lista s plačano naročnino je zavarovan za primer smrti po neizgodi za 10.000 din, za invalidnost ob taki neizgodi pa za 20.000 din.

Podjetja in ustanove, ki so naročena na naš tehnik, naj sporoče pismeno na upravo »Zasavskega vestnika«, komu naj se izplača zavarovalni znesek za primer smrti po neizgodi.

Uprava »Zasavskega vestnika«

Naprej v borbo...

Odkritje spominske plošče žrtvam NOV na Bruniku pri Radečah

Patrulja iz Radeč je obiskala tudi kraj, kjer je padel narodni heroj Milar Majcen

Lepo in dostojno so proslavili Dan vstaje — 22. julij borec in aktivisti ter ostali iz Radeč in bližnje okolice. Ze v soboto, 18. julija, so priredili v Radečah v nabito polni dvorani slavnostno akademijo, na kateri je sodelovala »Svoboda« iz Radeč ter gojenci Vzgojno poplajševalnega doma iz Dvora pri Radečah. Akademija je lepo uspela. Vsi so bili zadovoljni z bogatim sporedom, zlasti pa z izvajanjem gojencev VPD, ki so pokazali, kaj so se naučili z dobro voljo.

Glavni program proslave 22. julija so pa Radečani pripravili skupno z odkritjem spominske plošče žrtvam NOV na Bruniku. Ta proslava je bila združena s pohodom partizanskih patrolj iz Zagorja, Hrastnika, Trbovelj in Radeč. Najbolj številno so se udeležili tega pohoda Radečani, ki se jih je zbralo v patrolji preko 60. Iz Radeč so odkorakali zjutraj ob pol 6. uri. Med potjo so obiskali vasi Dobravo, Rudno vas in Leskovec ter se dalje časa ustavili v vasi Murnice, kjer so priredili spominsko slovesnost na kraju, kjer so Nemci ubili narodnega heroja Milana Majcna. Na me-

stu, kjer se je Milan Majcen tako častno bori proti toliki premoči, je imel spominski govor tov. Ferči Miler, borec iz Radeč so pa izstrelili v počastitev padlemu junaku častno salvo.

Končni cilj radeške patrolje je bila vasica na Bruniku, kjer so fašisti spomlad 1944. leta požgali vas in ustrelili devet tamkajšnjih vaščanov. Le dva vaščana sta utekla smrti. Na Bruniku so se zbrale vse naše partizanske patrolje ter veliko število ostalih prebivalcev, tako da je okrog 400 ljudi prisostvovalo tej spominski slovesnosti.

Komemoracija za padlimi žrtvami se je pričela kmalu po 2. uri popoldne. Godba na pihala radeške »Svobode« je zaigrala himno, zgodovino dogodkov leta 1944 je pa opisal v svojem govoru tov. Ferči Miler, sekre-

tar MK ZK Radeče. Za njim je spregovoril navzočim še predsednik OO ZB Trbovlje, tov. Ivan Šorn, ki je na kraju svojih besed odkril spominsko ploščo 9 žrtvam. Plošča je vzidana na hiši Alojza Strnada. Posebna četa borec je izstrelila častno salvo, nato so pa navzoči še posedeli v prijetni, tovariški družbi.

Na dan 22. julija so Trboveljčani v velikem številu pohitili

v naše planine — na Mrzlico in na Kum, največ jih je pa odšlo na Partizanski vrh, kamor je organizirala izlet ZB mesta Trbovlje skupno z godbo na pihala »Svobode-center«. Popoldne je pa bilo pred Domom narodnega heroja Tončke Čečeve na Kleku partizansko rajanje.

Tamburaši „Svobode“ Trbovlje II. so proslavili Dan vstaje

Tamburaški zbor »Svobode« iz Zgornjih Trbovelj je pod vodstvom društvenega tajnika tov. Maksa Černeta proslavil borbeni praznik slovenskega ljudstva, 22. julij na poseben način; tamburaški zbor se je že v tork popoldne odpeljal z avtomobilom v partizanske kraje zgornje Savinjske doline, kjer je imel v počastitev Dneva vstaje koncert v Gornjem gradu. Na praznik 22. julija je tamburaški zbor obiskal še Logarsko dolino, na povratku pa priredil bolnikom v zdravilišču v Novem Celju s koncertom lep in prijeten večer.

slovesnosti pevska zbor topliške »Svobode« — član mestnega komiteja ZK je pa spregovoril množici o pomenu tega velikega praznika naše ožje domovine. Akademija se je spremenila v vseljudsko slavo ter so množice še po akademiji ostale na slavnostnem prostoru, kjer se je razvil živahen pomenek o velikih dneih naše zgodovinske revolucije.

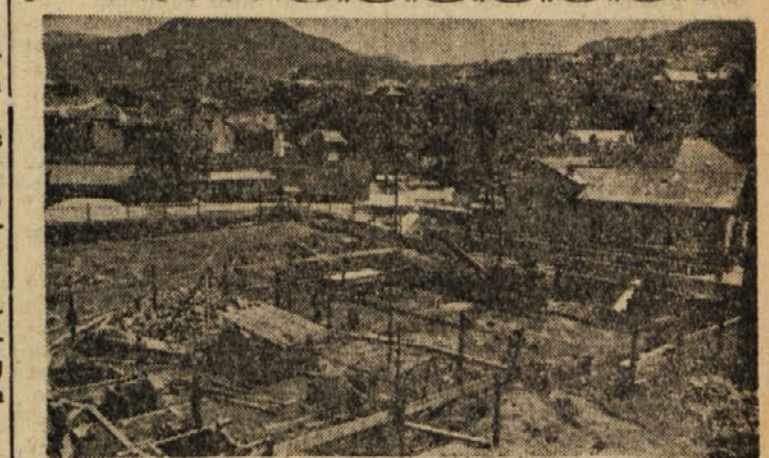
PROSLAVA DNEVA VSTAJE V TRBOVLJAH

Dan vstaje slovenskega ljudstva so Trbovlje proslavile že na predvečer z otvoritvijo novega Doma kulture v Spodnjih Trbovljah. Tudi v Zgornjih Trbovljah je tamkajšnja »Svoboda« v svojem domu skrbno pripravila slavnostno akademijo, vendar se pa ta ni mogla vršiti, ker je nanjo prišlo — reci in piši — 15 ljudi! Zgornje Trbovlje se s tem klavnim, naravnost poravnanim obiskom akademije pač niso prav nič postavile.

Na dan 22. julija so Trboveljčani v velikem številu pohitili

let oziroma ni popolnoma nezmožna za delo, je bil izdan v času, ko se je vsaka za delo sposobna vdova lahko zaposlila. Ze tedaj so pa bile zelo prizadete vdove, ki so imele več šoloobveznih otrok od 7 let starosti dalje, zaradi česar niso mogle nastopiti službe. Poleg teh so bile prizadete še vdove, ki so bile za več kot 75 odst. nesposobne za delo in zaradi tega niso mogle dobiti primerne zaposlitve. Trenutno je pa stanje glede zaposlitve še hujše: v okraju Trbovlje ni take industrije, ki bi mogla zaposliti vso razpoložljivo žensko delovno silo, zaradi česar so izgledi za zaposlitev takih vdov minimalni. Vdove, ki imajo otroke, so preživljajo na račun otroških doklad in pokojnin — vdove brez otrok so pa navezane na podporo socialnega skrbstva. Vdove se čutijo iz upravičenih razlogov prikrajšane zaradi tega, ker je izguba pravice do vdovske pokojnine po sedanjih predpisih trajna, če ob smrti moža niso izpolnjene zakonite določbe. Nezaдовoljstvo bi bilo vsekakor manjše, če bi imele izgleda, da bodo dobile pokojnino vsaj potem, ko bodo dopolnile

(Nadaljevanje na 4. strani)



Dela pri Delavskem domu hitro napredujejo

Širom po našem Zasavju

IZ LITIJE IN OKOLICE

Proslava praznika Vstaje

Pohod sestih patrulj

Letošnja proslava vseljudske vstaje v Sloveniji je bila v Litijski okolici dobro pripravljena. Izvedel jo je poseben štab starih partizanov in drugih znanih organizatorjev. Na nad pred praznikom je krenilo po litijski okolici šest patrulj.

Patrulja, ki jo je vodil tov. Stane Konjar iz Smartna po okolici Jablaniške doline, je priredila kratek miting že v Smartnem. Oddajali so ga preko mikrofona iz šmarnske občinske pisarne, kjer imajo montirano dobro domačo radijsko oddajno postajo. O pomenu dneva vstaje je govoril po mikrofoni tov. Franci Gorenc, o nalogah patrulj pa tov. Janez Konjar, dočim je znani glasbenik tov. Tine Gradišek zaigral nekaj partizanskih. Zvečer je ta patrulja izvedla v Jablaniški dolini miting, ki ga je vodil propagandist tov. Pavle Herbs iz Ljubljane.

Na podoben način so izvedle mitinge tudi ostale patrulje po vsej litijski okolici od Slivne do Štange, Tirne in Save. Na Gračanovem hribu nad Savo pa so taborili borci pod vodstvom starega partizana Poldeta Hauptmana, Viktorja Potokarja in partizana Miška, ki je izgubil v NOV roko.

Mladi litijski pevci so povabljeni na turnejo v Anglijo

Pevski zbor litijske gimnazije, ki je med najboljšimi slovenskimi mladinskimi zbori, je priredil v počitnicah izlet na Bled. Ob tej priliki je imel v Kazini na Bledu celovečerni koncertni program pred domačo in tudi inozemsko publiko. Koncertu so prisostvovali tudi profesorji blejske gimnazije. Direktor tov. Miculinič in profesor glasbe tov. Završnik Bine sta nastop mladih Litičanov lepo ocenila, prav tako tudi drugi gostje. Na koncertu so bili navzoči tudi gostje iz Anglije, med drugimi gospod county Alderman Degwel Thomas, predsednik pokrajinske zbornice iz Walesa v Angliji s soprogo in članice-poslanke gospe Dorothy Rees.

Predsednik g. Degwel je dal po uspešnem koncertu za zborov arhiv izredno laskavo oceno v angleškem jeziku, ki se glasi v prevodu takole:

»V mojih spominih na Bled je gotovo velik užitek, ki sem ga imel ob prisostvovanju na koncertu mladinskega pevskega zbora iz Litijske v dvorani Kazina-Parka. Peli so dijaki gimnazije iz Litijske pod vodstvom gospe Verena Korošca.

Doma iz Walesa, sem navajen odličnih pevcev, na kar sem posebej v vesel poudarjam, da je petje te mladine razveselilo moje srce in srce vsakega in zadovoljilo vse zahteve res izvršnega zbornega petja.

Zbor preko 70 deklet in deklet je zapel vrsto različnih in težkih zborovskih pesmi. Ton in izvajanje je bilo krasno. Sopran in alti divni in so prednašli pesem začenjena vredno. Je to

zbor, ki zadovolji najbolj razvane poslušalce.

Vabim osebno, da zbor obišče mednarodne prireditve v Eisteddfodu at Heugollen Wales in sem prepričan, da bodo dosegli uspeh nad zbori vsega kontinenta.

Posebno moram pohvaliti še soliste, predvsem soliste iz prve vrste, z očarljivim mezzosoprano in krasno barvo (Helena Gernedleja).

Dirigent posveča veliko pozornost disciplini in prednašanju, kar ima za posledico krasno kombinacijo oziroma harmonijo glasov.

Nastopil je tudi sekstet pevk, ki so z občutkom in začetjenjem vzbujajočim prednašanjem brez dirigenta odpele svoje pesmi. Poleg petja so bile še točke, predvajane na klavirski harmoniki, ki jih je igral mali deček, ki ima še veliko bodočnost.

(Podpis)

County Alderman Degwel Thomas, Member of The Gorsedd of The National — Eisteddfod of Wales.

Patrulja litijskih veslačev

Ob letošnjem prazniku vstaje so sodelovali tudi člani litijskega pomorsko-brodarskega društva »Sava«. Njegov plovni park je ob lanskega leta, ko so imeli le dva čolna, narastel že na dvanajst plovilnih objektov. Veslači so krenili s tovrnim kamionom do Laz, kjer so sestavili gumijaste kajake in se nato spustili nizdol reke. Zanimanje za to patruljo je bilo veliko in bila bi še močnejša, če bi imeli na razpolago več čolnov.

Patrulja, ki jo je vodil bivši partizan tov. Rado Kolšek, predsednik PMB »Sava« v Litijski, je prevozila vse zgodovinsko važne točke, kjer so v času NOV prehajali čez reko partizanski kurirji ali cele partizanske kolone. Tako so veslači PBD Sava obujali tradicije starih partizanskih kurirjev na Savi. Ob prihodu v Litijsko so bili veslači lepo sprejeti, nakar so pri partizanskem spomeniku v Litijski položili lep venec in tako pietetno počastili žrtve NOV.

Miting na Grbinu

Na Dan vstaje je bil partizanski miting na Grbinu pri Litijski, kjer je stal poprej stoletja fevdalni grad. V času NOV je pa bil porušen. Prostor na tej vzpetini je idealno lep in bodo gotovo tamkaj prireditve še druga leta. Ob 15. uri je bil na okrašenem prostoru zbor patrulj. Zaradi hude pripeke pri sprejemu ni bilo preveč občinstva, prišlo je pa bolj proti večeru, ko je bil prostor že v senci.

Miting je obstajal iz pozdravnega nagovora predsednika ZB tov. Franceta Gorenjca, zatem so pa izrekli čestitke predstavniki JLA, ljudske oblasti, množičnih organizacij in drugi. Učena Peter Prester in Peskarjeva sta deklamirala dnevu primerne pesmi. Slovesnost na Grbinu je dvignil kulturnoprosvetni program godbe na pihala »Svoboda«, pevski zbor »Lipe« in gimnazijski pevski zbor. Prireditelj je potekala v znamenju slovesnega razpoloženja ob pomembnem zgodovinskem dnevu. Škoda, da niso prispevali k programu tudi litijski športniki. V bodoče bo treba pripraviti ob takem dnevu vse prireditve na Grbinu in ne lečeno po ostalih igriščih, kar samo cepi enotnost skupne organizacije.

Kako je s »Svobodo« v Lokah-Kisovcu?

DKD »Svoboda« v Lokah-Kisovcu je imelo pred nedavnim svoj prvi letni občni zbor. Iz poročil predsednika, tajnika in ostalih ter iz diskusije sledi, da je društvo svoje naloge, ki si jih je zadalo ob svoji ustanovitvi, v celoti izvršilo. Ob pomoči osnovnih organizacij ZK, organov oblasti in uprave rudnika so člani v razmeroma kratkem času obnovili docela porušeni Kulturni dom, ki sedaj že nekaj mesecev spet služi svojem namenu. Društvo je kupilo kinoaparatur, tako da sedaj lahko redno predvaja umetniške filme, kar je lepa pridobitev za ta proletarski okoliš. Posebno priznanje gre dramski sekciji društva, ki je kljub pomanjkanju materialnih pripomočkov z razmeroma mladimi kadri v pretekli sezoni nastudirala 4 premiere. Posebnost »Svobode« v Lokah-Kisovcu je tudi v tem, da so se vanjo tudi vključile nekatere športne sekcije, tako n. pr. nogometna in smučarska. Slednja je v zimski sezoni izvedla skakalne tekme na skakalniščici, ki so jo zgradili člani udarniške in ki je ena izmed največjih v Zasavju.

Vendar pa je občni zbor poleg lepih uspehov ugotovil tudi razne napake v društvu, med katerimi je pač največja ta, da je bilo društvo premalo aktivno v pridobivanju novega članstva. Z uspehi na tem področju se društvo ne more pohvaliti. Zato sodi sklep občnega zbora, da naj društvo razširi svoje vrste z novimi člani, zlasti pa z mladinci in mladinkami, med glavne naloge organizacije. V ta namen so sklenili tudi ustanoviti ustrezne mladinske sekcije

(dramsko, pevsko in podobno). Prav tako je občni zbor sklenil, da takoj pričnejo z gradnjo novega kulturnega doma oziroma z adaptacijo dosedanjega poslopja v ta namen, ki ga je rudnik podaril društvu. Odbor je odlikoval nekaj posebno zaslužnih članov s podelitvijo lepo izdelanih diplom, najstarejšega člana društva tov. Kamni-

ka je pa občni zbor izvolil za svojega častnega člana.

Doseženi uspehi in pa neustudljiva volja, s katero so se člani lotili nalog, ki jih čakajo, so soliden porok, da bo »Svoboda« v Lokah-Kisovcu tudi v bodoče verno čuvala in razvijala revolucionarne tradicije delavskih kulturnih društev tega okoliša. S. Z.

Rešimo preteklost pred pozabo

V HRASTNIKU NAJ SE ČIMPREJ USTANOVIL LOKALNI MUZEJ

Z zanimanjem sledim poročilom in dopisom iz Hrastnika, ki jih objavljate v našem listu v zadnjem času iz Hrastnika, zlasti tistim, ki se nanašajo na hrastniško kroniko. Zeleti bi bilo, da se pobuda ustanovitve lokalnega muzeja čimprej uresniči ter zberejo predmeti, ki sodijo vanj. Najvnetejši zbiratelj zgodovinskih zanimivosti in kronist hrastniške preteklosti je vsekakor upokojeni šolski ravnatelj Ljotze Hofbauer, ki je rešil že marsikakšno stvar pozabe. Ali ne bi mogli tudi drugi kaj prispevati k ustvaritvi takega muzeja, saj imamo polno podjetij s stoletno tradicijo in zasebnike, kjer bi se zanesljivo našli predmeti za obogatitev muzejske zbirke. Pa ne samo to. Ali ne bi bilo priporočljivo izdati posebno knjigo ali vsaj brošuro, v kateri bi bila zajeta vsa hrastniška preteklost, in to

ilustrirano knjigo, kakor so jih izdali že drugod (n. pr. v Litijski; lanske jesen je bilo nadalje napovedano, da izide letos posebna knjiga z zgodovino Trbovelj prof. Orožna iz Celja). Ali pa naj bi izšla ena sama knjiga skupno za Trbovelje, Zagorje in Hrastnik, ker se dogodki v teh krajih med seboj tako prepletajo, da ne moreš mimo drugega, če si omenil enega. Razmišljajte in predlagajte!

V Hrastniku smo pred kratkim obhajali dva jubileja — 150-letnico rudnika in 100-letnico rudarske godbe. Ali ne bi mogli priti fotoreporter od »Tovarša« iz Ljubljane v Hrastnik ter zbrati slikovno gradivo in ga objaviti? Kar se namreč objavi v navadnem dnevnem ali tedenskem časniku, se kaj hitro zgubi in ne ostane nič. — Prosim torej! E. V.

V Zagorju je gostoval ansambel »Iva Lole Ribarja« iz Beograda

Že pred dobrim mesecem je ansambel umetnih in narodnih plesov ter zbor društva »Iva Lole Ribarja« iz Beograda obljubil okrajnemu odboru Ljudske prosvete v Trbovljah gostovanje. Okrajni odbor je sklenil, da bo to umetniško prireditev izvedel tudi v Zagorju na velikem letnem odru, ki je služil za nedavni festival »Svoboda«.

Zagorje je priredilo gostom prisrčen in resnično bratski sprejem. Na obrazih mladih gostov iz Beograda je lahko sleherni zapazil ginjenost nad tako prisrčnim sprejemom. Predstavnika mladinske organizacije v Zagorju sta izročila vodji beograjskega društva šopek nageljčkov in mu v imenu mesta Zagorje izrekli iskreno dobrodošlico ter prijetno bivanje v črnem revirju.

Program, ki so ga pokazali gostje iz Beograda, je bil čudovit. Njihova pesem je navdušila velikansko število zagorskega občinstva. Izvajani plesi so pa dokazali, da ansambel obvlada do potankosti sleherni kretnjo, vsak najmanjši gib s pravim mojimstvom. Zal je bil program prekratek. Po končanem sporedu so posamezni člani ansambla prišli med občinstvo. Razvil se je prisrčen pomenek med njimi, ki je še bolj utrdil prijateljske vezi z našimi južnimi brati. — M.

Beograjski umetniki so gostovali tudi v Trbovljah. Zal pa obisk prireditve ni bil zadovoljiv. Krivdo je iskati pač v tem, da je bilo gostovanje v Trbovljah za nekaj dni preloženo in občinstva ni bilo mogoče obvestiti o prihodu gostov. Vsi navzoči so pa bili s to lepo prireditvijo zelo zadovoljni in so polni hvale nad prikazanim sporedom, ki je bil res na umetniški višini.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Iz tehničnih zadržkov smo morali več dopisov in prispevkov za list odložiti za prihodnje številke, kar naj nam dopisniki oprostite. Iz istega razloga smo morali odložiti tudi nadaljevanje članka »Kmetovalci trboveljskega okraja na poučnem izletu v Prekmurju« ter nadaljevanje »Zgodovine ob 70-letnici gasilskega društva v Lohi pri Zidanem mostu«. — Uredništvo.

Turistično in olepševalno društvo v Trbovljah je imelo svoj ustanovni občni zbor

Že dalj časa je v Trbovljah tiela misel, da se v kraju ustanovi Olepševalno društvo. Na pobudo predsednika mestne občine Trbovlje tov. Alojza Dularja in podpredsednika tov. Alojza Borštnarja so pred nedavnim začeli s pripravami za ustanovitev društva ter postavili pripravljalni odbor, ki je imel od meseca maja do sedaj že več sej ter pripravil vse potrebno za izvedbo ustanovnega občnega zbora društva. Pripravljalni odbor je nadalje že izdelal delovni načrt društva za najbližjo prihodnost.

Ustanovni občni zbor društva je bil pretekli četrtek popoldne v rudniški restavraciji na Vodah ob dokaj številni udeležbi.

Po poročilu predsednika pripravljalnega odbora tov. mr. Toneta Malavasiča, ki je opisal dosedanje delo odbora in prikazal bodoče naloge društva, smo ugotovili, da ima društvo namen doseči množično zajetje članstva, prav tako pa je naloga društva ureditev kraja Trbovlje in okolice za privlačno izletniško točko.

Veliko nalogo bo imelo društvo, ki bo skupno z urbanisti sodelovalo pri ureditvi naših naselij, javnih prostorov in podobno. Med največjimi nalogami društva bo pa vsekakor za-

misel postavitve umetnega jezera v Gabrskem, s čimer bi v Trbovljah rešili tudi vprašanje kopanja. Zanimiva je bila debata pri čitanju društvenih pravil glede imena društva; končno se je članstvo zedinilo, da se društvo imenuje Turistično in olepševalno društvo v Trbovljah. Da se pritegne vanj kar največ članstva, je občni zbor določil letno članarino društva na 60 din.

Občni zbor je sprejel obširen načrt dela društva, ki se večinoma že izvaja ter bo društvo

Uspehi glasbene šole v Trbovljah

Pod spretnim vodstvom ravnatelja Glasbene šole v Trbovljah tov. Slavka Marina je šola v letošnjem šolskem letu lepo napredovala. Ob sklepu šolskega leta je bilo od 105 vpisanih gojencev iz violine, klavirja, pihala in čela pozitivno ocenjeno 99 učencev, med njimi 26 odličnikov. Letni izpit iz posameznih instrumentov je opravilo 45 gojencev in gojenk. Inšpektorja prof. Trost in prof. Rupel iz Ljubljane sta bila z uspehi pianistov in violinstov zelo zadovoljna. V novem šolskem letu se bosta vpisala na ljubljansko Glasbeno šolo 2 violinista, 1 pianistinja in 1 klarinetist.

Po predpisanem učnem načrtu je šola poleg rednega pouka izvedla tako v prvem kot v drugem polletju po tri interne in eno javno produkcijo. Na vseh teh prireditvah so nastopili tako solisti kot orkester in pevski zbor Glasbene šole. Druga javna produkcija je bila posvečena rojstnemu dnevu maršala Tita. Na interni produkciji dne 17. maja je bil prisoten predsednik LOMO Trbovlje tov. Alojz Dular, ki je z vzpodbudno besedo pozdravil vse navzoče — izpitom iz glasbene teorije je pa prisostvoval inšpektor za šolstvo v trboveljskem okraju tov. Herman Pečnik.

Sola je napravila z gojenci tudi tri ekskurzije v Ljubljano, in sicer dve v opero, eno pa na samofonični koncert ljubljanske filharmonije.

S 1. januarjem t. l. sta se od naše šole osamosvojili Glasbeni šoli v Hrastniku in Radetah. S tem datumom je vse materialne in osebne izdatke za našo šolo prevzel LOMO Trbovlje, ki kaže šoli svojo veliko naklonjenost in se mu na tem mestu javno zahvaljujemo.

Imeli smo sicer tudi razne težave, ki jih pa upamo v novem šolskem letu krepko premostiti. T. M.

že spravil nazaj. Toda kaj je storil signore Vopeli? Prodal je bodalo dalje! Njegov glas je trepetal ob pošteni razkačenosti, kajti prepričan je bil, da je Niko tedaj, ko mu je bodalo odvzel s pripombo, da ga bo vrnil v muzej, to zgodovinsko redkost enostavno prodal za drag denar dalje.

»Museo Comunale« je ponovil Hassolt v mislih. Museo Comunale. Nato pa mu je glasno odgovoril: »Nekaj neverjetnega!« »Da, nekaj neverjetnega,« je pristavil Vecchioni. »Toda — za božjo voljo — ne izdajte me! Ne pripovedujte tega živi duši, kar sem vam pravkar zaupal. Se lahko zanesem na vas?«

»Seveda, seveda,« ga je miril Hassolt. Po žepih je iskal bankovce, ki ga je stisnil Vecchioni v odprto roko.

Tisti večer je nepričakovano začel liti dež. Modrina neba je izginila za temnosivo steno. Uvalivi so se celi potoki dežja. Po celi deželi. Dekle, ki je s hlastnimi koraki drvelo po cesti v Molo, je zamašeno iskalo zavetja pred tem vesoljnim potopom, ki jo je pritisnil k beli steni neke vinogradne terase.

Pinije in ciprese so se zvijale v silnem vetru. Oblaki na nebu so odvzeli dnevu zadnjo truhlico svetlobe. V trenutku je bilo dekle premočeno do kože. Trepetalo je od mraza in se še ožje stisnilo k zidu terase. Neki psiček je pridrljal od nekega, letal okrog opuntij ter spet izginil kot senca.

Morja, ki je šumelo in se penilo globoko pod cesto, ni bilo videti nikjer. Le nekaj redkih luči iz Taormine je prodrlo skozi gost zastor dežja.

Dekle je čakalo. Cisto sama in zapuščena je stala tamkaj. Dežja pa ni bilo konec. Končno je dekle le stisnilo zobe in se odločilo: stopilo je spet na cesto. Pod silnim nalivom dežja je dekle teklo po hribu navkreber.

Nedaleč od romarske cerkvice Madonna della Rocca se je dekle ustavilo, da se odpočije. Toda vrata v kapelo so bila zaklenjena. Nobena lučka od sveč ni sijala iz cerkvice. Madonna danes ni bila usmiljena z njo.

Dalje! Ko je dekle končno prispelo do prostorne, enonadstropne hiše, ki se je pod vasjo Molo stiskala k hribu kot lastovičje gnezdo in s svojimi belimi zidovi blede svetila iz temine, se je dekletu obleka lepila na telo, kakor da bi jo potegnili iz morja.

Stanislav je globoko prestrašen gledal premočeno dekleško postavo.

»S kom želite govoriti?« jo je dvakrat vprašal nezaupljivo in previdno. Ni se premaknil od vežnih vrat, kjer je nad okroglim obokom gorela železna svetilka.

»Ali je signore Jürgen Vopeli doma?«

»Ne, gospodična.«

»Potem moram pač govoriti s signorom Nikolajem Vopelijem.«

»Toda z gospodom Vopelijem sedaj ne morete govoriti.«

»Poslušajte, Stanislav, na vsak način moram v hišo. Moram...«

Stanislav se je močno prestrašil, ko ga je poklicala po imenu. »Toda gospod Vopeli...« je zajecjal.

Tu pa ga je dekle odrinilo od vrat. »Moram k njemu!« je zavpila na ves glas in zdržala po ozkih stopnicah v prvo nadstropje.

Stanislav je teklen za njo. »Toda vi mi boste zmogli preprogo!« je stokal za njo. »Za božjo voljo, vi mi vendar močite preprogo!«

Niko se je pojavil med vrati svoje sobe da pogleda, kaj se je zgodilo. »Gospodična Corda? Flametta? Kaj, vi ste?«

»Da, jaz sem. Vaš dobri Stanislav me ne pusti k vam. Toda jaz moram govoriti z vami, če tudi me ne boste hoteli poslušati.«

»Kdo na trdi, da vas nočem poslušati? Toda če se sploh ne prigrisate, ko pridete, in ne poveste svojega imena potem vendar ne morem vedeti, da stojite pred vrati vi. No, pojdite z menoj v sobo. Vi ste vendar do kože mokri.«

»To ni moja krivda. Zunaj lije dež.«

»Da, res je, zunaj lije dež. Zaradi tega vam ne delam nobenih očitkov. Odprl ji je vrata s povabilno kretnjo.

Tu pa je spet posegel vmes Stanislav. »Toda gospodična bo vendar zmogla preprogo,« je ponovno zastokal.

Flametta pa je do smrti utrujena, prezebljena in rečna zavpila nad njim: »Potem mi vsaj prinesite kakšno suho obleko, da se preoblečem, vi idiot!«

Stanislav je ob teh besedah dvignil obrvi.

Niko je začel pihati neviden prašek s svojega jopiča. »Peljite gospodično Cordo v kopalnico in prinesite ji moj kopalni plašč!« je zaukazal Stanislavu. »Medtem pa obesite njeno moško obleko na peč, da se posuši.«

Deset minut kasneje je Flametta sedela v Nikovi sobi pred odprtim kaminom, v katerem so gorela drva. Njeni lasje, ki so zaradi premočenosti potemneli kot baker, so ji ležali okrog glave ozko počesani kot kakšna avba. Njena usta so bila kljubovalno napeta. Ramena je potegnila kvišku, noge in roke je pa skrila v širokem Nikovem kopalnem plašču.

»Sedaj vas pa pri vseh svetnikih vprašam, da mi poveste, kaj vas je v tem vremenu prignalo semkaj?« jo je vprašal Niko in iskal cigarete.

»Kaj me je prignalo semkaj, me vprašate?« Njen glas je zvenel kljubovalno. »To pač lahko sami najbolj veste!«

Niko je prinesel svojo srebrno cigaretno dozo in jo postavil na kadnilno mizico ob kaminu. »Ne vem, kaj naj bi to bilo,« ji je odgovoril z mirnim glasom.

(Dalje prihodnjic)

C. K.

19

Enajst let pozneje

»Bodalo? Oh da, bodalo!« se je spomnil Vecchioni. Nato se mu je zmrčel obraz. »Mislim, da je najbolje, če o njem ne pripovedujem nobenih povesi. Dosti je že imel zaradi tega.«

»Vi?« ga je začudeno vprašal Hassolt. »In zakaj naj bi se jezili?«

Vecchioni se je bolešno nasmehnil. To mu ni bilo prav nič težko, če se je spomnil na prizor, ki mu ga je napravil Beppo, ko mu je moral sporočiti, da za bodalo ni dobil niti tleka.

»No, in?« ga je spodbujal Hassolt.

»Moj bog!« se je začel zvijati Vecchioni. »Vsak človek ima svoje sitnosti. In signore Vopeli... mislim namreč trgovino v Piazza Mazzini... Ne, ni prijetno delati s tem človekom.«

»Zakaj? Na kak način?« si je silil vanj Hassolt. Strastno si je želel, da bi zvedel kaj neprijetnega o Niku, na katerega je postajal zadnje dni divje ljubosumen.

»No, neprijetno je z njim delati. Nič drugega. Ne, ne, ne morem govoriti o tej stvari! Sicer vas pa to prav nič ne zanima.«

»Pač, zanima me,« je vztrajal Hassolt trdovratno. Z očmi je

iskal lokal, kjer bi se lahko pogovoril z Vecchionijem.

Vecchioni, ki mu je bilo kar všeč, da ga kdo povabi na brezplačen aperitif, ni prezel Hassoltovega iskajočega pogleda. In tako sta se končno znašla pri okrogli marmornati mizi, ki ji je delala prijetno senco progasta zavesa. Tu je Hassolt izvedel, da je bilo bodalo ukraden v Museo Comunale.

»O tem nisem imel niti najmanjše slutnje,« je lagal Vecchioni ter hinavsko zavijal oči, »ko sem za drag denar odkupil bodalo! Niti sanjalo se mi ni, da je bodalo ukraden. Le veselilo me je da sem spet dobil lepo zgodovinsko redkost za signora Vopelija. In kaj mi reče ta človek, ko sem mu prinesel bodalo, da ga kupi?« Ukradeni je! mi je zabrusil pod nos. »Ukradeni iz muzeja! No, lepo!« sem si mislil. »Me je pač spet enkrat poštno nasukal. Sedaj se trudim, kako naj to denarno izgubo preoblim. Gospodu Vopeliju sem odgovoril, naj pošlje to prokleto bodalo tja, kamor spada. Strašno, kako se človek pri takih starinskih stvareh lahko opeče! In res, nekaj dni pozneje sem slišal, da je v Museo Comunale, tu v Katani, nek dragocen predmet izginil. No, sem si mislil, ga bo

Vinko Trinkaus:

PATRULJA

»Imajo beli tu zasedo?« ga kar brez gvinov vpraša Jože. »Nak, ne, tukaj pa že ne,« zmaguje moč in kaže s prstom na zvonik farne cerkve. »Saj smo poleg nove postojanke.«

Stane vtem sede na tnal. Puško odloži med noge in si iz domačega tobaka in kosa časnika spretno zvije cigareto. Zadovoljen jo prižige in požljivo vsrkava dim, ki mu tako prijetno boža pljuča; napeti obraz se mu omiri; v tem trenutku ne pogrša ničesar. Drago se pa kar naprej ozira po dolini, po gozdu, po tvariših, ki sta pozabila na nevarnost. Počasi, skoraj neopazno se umika v gozd. Nenavadni tišini ne zaupa. Pričakuje, da bo vsak hip počilo. Jože se pa, naslonjen na oreh, zabava z gospodarjem, ki se iz mika njegovemu ostremu pogledu.

»Beli so pogosto pri vas, a?« vrta v zmedenega gospodarja. »Ne, pri nas se ne drži... mi smo partizanski. Bi žganec?« Voda je že pristavljena. »Nismo navajeni slanih...« odkloni Drago in se pomakne v gozd. Gospodar je razumel ost, zato je takoj dodal:

»Pri meni ste brez skrbi, nisem takšen...«

»Ne bi vas radi oškodovali, tudi ne utegnemo. Pa drugič, saj se še vidimo,« se brani tudi Jože in stopi za Dragom v gozd.

Stane začuden pogleda za tovarišema, zmečka se nedokajeno cigareto na tnal in stopi za njima.

»Zakaj nista počakala žganec. Takšna priložnost, pa...« se jezi Stane.

»Poslani smo v patroljo, ne pa na žganec,« ga ostro prekine Jože.

Stane še nekaj zamomlja in hoče prehiteti paničarja.

»Čakaj! Pazi na desetmetrski razmak!« ga podraži Drago in pospeši korak.

Stanetu zardijo ušesa; najrajši bi zgrabil Drago in ga treščil na bukev, da bi takoj spustil svojo paničarsko dušo. Toda Jože hiti navkreber, Drago za njim in za obema, hoče nočes, še Stane. Ustavijo se vsi zasopli šele na vrhu ob robu gozda. Le nekaj travnikov in njiv jih še loči od vasi, kjer tabori »osma«.

Vsi trije uprejo poglede v vas in iščejo partizane. Zdi se jim, kakor da se v vasi nalašč nič ne zgane.

»Poglejte, tamle!« vzkligne Drago in pokaže na poljsko pot, po kateri koraka patrolja. »Stopimo iz hoste, da nas zagledajo!«

Jožetu je predlog všeč! Stopijo nekaj korakov na plano in obstanejo. Oni jih opazijo in zavijejo proti njim.

»Partizani so! Trije beli ne gredo nikoli v patroljo,« ugotovi Stane. Pohitijo k njim. Po kratkem razgovoru odidejo skupno v vas, kjer tabori iskana brigada. Dežurni jih pelje pred štab. Jože odda pismo kurirju, nato pa vsi trije utrjeni sedejo kar v nosni travo.

Njihovo pozornost pritegne šele oficir, ki z odprtim pismom prihitel iz štaba.

»Ali ste vi prinesli pošto?« jih vpraša.

»Da, mila, odvrne Jože in naglo vstane.

»Kar sedite! mu ukaže komandant. »So streljali, a?«

»Samo enkrat, ko smo speljali zasedo. Ni bilo hudo,« odgovori Jože in se nasmehne.

»Naj bo huje,« jih opozori komandant. »Kurir!... Pelji jih v kuhinjo. Medtem ko boste jedli, vam napišem odgovor.«

Kuhar jih nič kaj veselo ne sprejme! Šele ko mu kurir pove, da so prišli z one strani, privleče iz vreče skodelo in jo do vrha napolni s koruznimi žganci in z juho. Vanjo vsuje — ne da bi kurir videl — tudi ščepec soli. Fantje se spogledajo in si komaj opazno pomeljujejo. Ko pomlatijo žganec in še dodatek, se kuharju zahvalijo in se zadovoljno vrnejo pred štab.

»Poslušaj, Jože,« je začel čez Stane mehčati desetarja, »po mojem počakajmo do kosila. Kuhar je prijazen. Do večerje se lahko še dvakrat zmuznemo preko ceste.«

»Ko prejmemo odgovor, odide mo.«

Vtem že prinese kurir Jožetu odgovor; čeprav Stane godrnja, krenejo. To ga tako uježi, da se sam zvrsti za Drago: prvič kar so skupaj, stopa prostovoljno zadnji v patroljo.

»Stane, ti boš moral v zaledje, premladi si še za brigado,« začne Drago običajno »zezanje«.

»Ti pa lupit krompir!«

»Za natežnega mulovodca,« mu odvrne Drago.

»Živela partizanska konjenica!« ju zaustavi Jože in vsi trije se zakrohotejo. Prišli so do gozda. Razposajeni stečejo po položni gozdni poti navbreg. Ustavijo se šele dobrih sto metrov nad kočjo. Zresnilo jih je divje lajanje.

»Naprej, na desno,« šepne Drago.

Jože mu da z roko znak, naj molči. Ker lajanje ne preneha, zavijejo na desno in se počasi pomikajo proti robu gozda. Tiho tapijo se ko mački. Skrbno se ogibljejo kamnov in dračja. Napredujejo brez šuma. Dih jim zastaja. Z očmi prodirajo med drevjem v dolino. Drago se nenadoma spusti za bližnji grm in pomigne tovarišema, naj prisleda. Le nerada mu sledita.

»To lajanje mi smrdi,« zasepeče in spahi obraz.

»Beži, beži,« mu bolj iz navede kakor iz prepričanja ugovarja Stane.

»Nad domačin ne laja, partizanov pa ni v bližini, a...«

Jože in Stane se spogledata; postane jima jasno, da morajo biti v bližini neznanci, najbrž beli. Hipoma vsi trije prisluhnejo. Približuje se nerazočeno govorjenje. Jože se previdno dviga, a se spet naglo skloni. »Žgancar in trije beli z mitraljezom... proti nam...« šepne razburjen in zgrabi za bombu.

Tudi Stane in Drago zgrabita in čakata. Mišice na obrazu jim drgetajo in napetjem pričakovanja, oči priprte, roka pripravljena na zamah... Zazdi se jim, da se je govorjenje oddaljilo. Jože se spet previdno dvigne, za njim Stane in Drago. Kakih petdeset metrov pod njimi, prav ob robu so beli postavili zasedo. Obrnjeni proti dolini, sunkovito krillijo z rokami in se živahno pogovarjajo. Z nekaj kretnjami se fantje sporazumevajo, kako bodo napadli in se prebili v dolino.

Jože se odloči prvi. Počasi se plazí proti zasedi, spretno izkorišča vsako najmanjšo kritje: drevo, skalo, grm. En sam nepreviden korak stane življenje. Srečno prileze do majhne skale, kjer se ustavi.

(Konec prihodnjic)

Šahisti pridno na delu

Prvenstva mladincev celjskega šahovskega okrožja so se udeležili tudi trije šahisti »Rudarja«. Igrali so v Celju od 6. do 11. julija. Favorita prvenstva sta bila drugokategorijca Plavčak in Drakler iz Celja, nadalje Djurković iz Rogaške Slatine.

Ker je bil turnir nenapovedan, se trboveljski šahisti niso teoretično pripravili, vendar smo pričakovali boljše uspehe, akoravno je bil turnir močno zaseden in so bili trboveljčani na tem tekmovalstvu najmlajši.

Z malo več potrpežljivosti in preudarnosti bi se lahko vsi trije revirski igralci uvrstili v prvo polovico, saj je bil Goljuf po 4. kolu v vodstvu z 2,5 točke, a je pozneje dve partiji, ki sta bili še tako rekoč dobljeni, izgubil. Prav tako tudi mladi Jazbec ni znal izkoristiti priložnosti pri dveh partijah ter je tako oddal 2 polovici točke. Povsem je odpovedal nadalje Rajevec, od katerega smo dosti več pričakovali ter je dobil samo eno točko.

Rezultat prvenstva: 1. Drakler 7 točk, 2. Plavčak 6, 3. Kučer 5,5, 4. Pukmajster 5, 5. Jazbec 4,5, 6. Djurković 3,5, prav tako 7. in 8. mesto Tišma (?) in Goljuf, 9. Simonovski 3, 10. Rajevec 1 točko.

Na koncu so odigrali brzoturnir. Tu se je Rajevec revanširal in delil 2. in 3. mesto z 8,5 točke, Goljuf pa je dobil 8 točk.

Brzoturnirja, ki ga prirede trboveljski šahisti vsak mesec, se je ta mesec udeležilo 13 igralcev. Ti so se kosali, kdo bo prejel darilo v obliki trdnjave na podstavku. Vsi so mislili, da bo zmagovalac Jazbec st., a majhna pogrška je zadoščala, da je Drobež igrar izenačil in tako zaslužen dobil razpisano nagrado. Rezultat julijskega brzoturnirja šahistov »Rudarja«: Drobež in Jazbec st. 10 točk, Rajevec 9, Kokalj 8,5, Skrbec 7, Irt in Oresnik po 6, Ovnič 5,5 točke itd.

Vsi bodoči mesečni brzoturnirji šahistov ŠD Rudarja bodo tekmovalje za nagrado, kjer bo dobil trdnjavo na podstavku igralec z dvakratno zaporedno zmago ali trikratno zmago v presledkih. Ker je to častno darilo lep spomin, šahiste vabimo na udeležbo brzoturnirja v čim večjem številu.

Predlogi rudarjev k osnutku Uredbe za revizijo Zakona o soc. zavarovanju

(Nadaljevanje s 1. strani)

predpisano starost, ali pa če po mozevi smrti postanejo onemogel in za delo nesposobne. Navajamo 4 primere, iz katerih je razvidno, da je nujna čimprejšnja ureditev vprašanja vdovskih pokojnin.

1. primer. — Mož je umrl leta 1950. Delovne dobe je imel 33 let. Vdova ne dobi pokojnine, ker je bila ob smrti moža stara 43 let, njena sposobnost za delo je pa bila zmanjšana za 50 odstotkov. Vdova je po smrti moža sicer dobila delo, vendar spriču svojega slabega zdravja službe ne bo mogla opravljati

Angleški film:

„Napolni čašo“

Prvo, kar vzame pijanost človeku, je njegovo dostojanstvo.

Redne posledice tega kroničnega zla so zanemarjene družine, kriminal, nazadnje jetniška celica ali pregodnja smrt.

Notorni pijanec novinar Lew Marsh je izgubil službo. Propadel je že tako, da je prosil za denar in ga potem naglo pogljal. Nezvestnega ga je našel sredi ceste Charley Dolan, nekdanji pijanec, sedaj pa borbeni protialkoholik. Lew je peljal v bolnico, potem ga je pa vzel k sebi in bil skupaj z njim težko borbo proti staremu grehu — udanosti pijači. Lew je zaradi pijanske strasti izgubil tudi dekle — novinarka Pavlo, ki se je poročila z nečakom svojega šefa.

Lew Marsh bi že neštetokrat padel, da ga ni znal obdržati pri pameti prijatelj Charley. Lew je nazadnje celo dobil službo. Izdajatelj časopisa »Sun-Herald« ga je namestil za posebnega nalogo. Odvadi naj bi pijače njegovega nečaka, pianista, ki se je bil poročil s Pavlo. Lew je odkril ob srečanju s Pavlo, da nikakor ni srečna, ker je bil njen mož Boyd Copeland ne samo pijanec, marveč tudi žrtev gangsterske bande, ki ga je neusmiljeno in pretežno izkoriščala. Pregovarjanja niso pomagala, Boyd je vse bolj propadal. Lew je po sebi vedel, kako težko se je odvadi pijačevanja, obenem se je moral pa boriti še proti nevarnim gangsterjem. Mladi pijanec je bil ozdravljen za zmerom, ko je povozil Lewovega prijatelja Charleya. Vest, ki se je vzbudila v njem, je bila močnejša od strasti po uživanju alkohola. Težko je bilo vztrajati in neizmerno volje je bilo treba, toda še o pravem času je našel pot v življenje, ki mu jo je pokazal Lew Marsh.

Deset zapovedi za zakonskega moža

1. Zakonska žena potrebuje za svoje uspevanje ali denar ali ljubezen. Nikakor pa ne zadoštuje, da bi ji prvega dal samo poljub namesto denarja za njene potrebe.

2. Tvoj denar je tudi njen denar. Kavalirski zakonski mož v svoji denarnici nima posebnega predala. Če ga pa ima, je brezpomemben, ker ga žena itak iztakne.

3. Žena je po naravi gostobesedna. Morda to pospešuje njen krvni obtok. Pusti ji to veselje. Od časa do časa prikamaj in reci: »Čisto pravilo.« Ona bo hvaležna in imel boš hišni mir.

4. Glej, da boš takoj opazil njeno novo obleko ali čevlje. Pohvali jih. S tem priznaš, da jo še ljubiš. Nikdar pa ne vprašaj za ceno.

5. Ne hvali v njeni navzočnosti drugih žensk, najmanj pa njeno prijateljico. Naklonjena ti bo, če rečeš, kako mlada in čedna je v primeri z njo.

6. Če se kdaj jed prisnodi, ji obriši solze in pojdi z njo drugam na kosilo. Če ti kdaj postreže z jedjo, ki ji ne veš izvora, tedaj je ne sprašuj o tem, marveč jo pohvali.

7. Povej ji toliko resnice, kolikor je prenesla. Mnjane laži so dovoljene, te rada sliši. Če si kdaj zamišljen in te vpraša, o čem premišljuješ, ji reci: »Še veš, takrat ob luninem svitu...«

8. Ne beri ob njeni navzočnosti časnikov, to lahko storiš med službo. Kavalir ne zdeha. Če se ti pa le kdaj ponesreči, se oprostí s tem, da si misliš na svojega šefa.

9. Ni je budilke, ki bi te opozorila na ženini rojstni dan ali na obletnico vajine poroke. Zato moraš ta datum vedno nositi v spominu. Prinesi zakonski ženi primerno darilo. Od časa do časa bodi ljubosumen. To ji bo v znamenje, da jo še vedno ljubiš. Trikrat na leto pa razgrajaj, da boš prepričal vsaj sebe, da si gospodar v hiši.

CIGAN IN DUHOVNIK

Cigan je šel na lov in ustreliš zajca. Sreča ga duhovnik in mu veli: »Ne boš znal iz kože dati živili; pojdi, da to stori moj kuhar, ki ga bo imenitno spekel; jedla bova pečenko, pila izvrstno vino in se dobro imela.« Cigan mu sledi; farovski kuhar zajca odere, speče ter prinese na mizo v skledi, pokril s prtom. Cigan in duhovnik pijeta in se dobro imata. Na to reče duhovnik: »Pozno je že, da se prej naspija in potem pojva zajca. Kje boš ti ležal? Jaz bom na divanu.« Jaz pa za vrat. Vleže se in duhovnik kmalu zaspi. Cigan, videč da duhovnik močno spi, odkrije skledo in poje zajčjo pečenko, pri pa pogrne nazaj. Kmalu se duhovnik zbudi in pocuka tudi cigana. »Ali si kaj sanjal?« ga vpraša duhovnik. »Jaz sem imel sanje, da sem plezal po lestvi v nebesa.« — »Meni se ni nič sanjalo,« odvrne cigan. — »Pojdi, da sneva zajca,« povabi duhovnik cigana in se vseda k mizi, toda ko odgrne skledo, zapazí, da je pečenka izginila in začuden vpraša cigana: »Si ti pojedel zajca?« — »Da, gospod!« — »Zakaj si to storil?« — »Gospod, mislim, da vas ne bo več nazaj iz nebes!«

NEDELJSKI NOGOMET

Vročina pritiska, nogomet po čuva in o moštvo Rudarja ni dosti slišati po vrnitvi iz Avstrije. V nedeljo je Svoboda iz Trbovelj nastopila kar s tremi moštvii.

Pionirji Svobode so premagali pionirje Dobrne s 3:2. Izdatno zmago 3:0 so dosegli mladinci iz Litije proti mladincem Svobode. Glavna tekma, med Litijo in Svobodo iz Trbovelj, pa se je končala neodločeno z 1:1.

Sam potek tekme je pokazal, da je vse premalo discipline pri igralcih, vsled česar je moral sodnik Vanelli postaviti na hladno kar tri igralce Svobode.

Nogomet v Zagorju

Da je tudi v Zagorju nogomet najbolj priljubljena športna igra, ni treba poudarjati posebej. Ze zadovoljiva udeležba pri vsaki povprečni tekmi prepričljivo dokazuje, da je temu tako. Številni prijatelji nogometa iz tedna v teden pazljivo zasledujejo, kaj jim bo v nedeljo ta športna veja prinesla spet novega. Po končani tekmi pa seveda na dolgo in široko razpravljajo o vsem, kar je kdo na tekmi opazil. Takšni pogovori se nadaljujejo tudi do prihodnje srede, dokler ni na sporedu novo srečanje. Če torej kakšno nedeljo ni nogometne tekme, dežujejo na račun športnega društva od navijačev neštete opazke in očitki. Mislijo, da so za to upravičeni, saj je zanje takšno nedeljsko popoldne pusto in prazno.

Poverjenikom Prešernove družbe!

Zaradi tehničnih možnosti podaljšujemo skrajni rok poročila števila vpisanih članov od 25. julija na 5. avgust.

Pozivamo vas, da pohitite z zbiranjem članov, ker bomo kasnejša naročila le težko upoštevali.

Glavni odbor Prešernove družbe.

No — pa smo zadnje čase s prirejanjem nogometnih tekem tudi v Zagorju lahko zadovoljni. Treba bi pa bilo več kvalitetnih srečanj. Odkar je »Proletarec« dobil v svojih vrstah prvega trenerja, nogomet v Zagorju vidno napreduje. Čeprav spomladanski del prvenstvenega tekmovalnega kluba ni prinesel posebnega uspeha in plasmana na republiški lestvici, so bili v okviru tega tekmovalnega dostikrat presenečeni ne samo Zagorjani, marveč tudi ostali ljubitelji nogometa v Zasavju. Nedvomno bi ligno moštvo ob večji sreči napada pri strljanju na gol lahko zasedlo boljše mesto v republiškem merilu.

Po zaslugi trenerja Jeriča in še nekaterih njegovih redkih pomagačev so po daljšem odmoru ponovno osnovali pionirski nogometna moštva. Po razpisu tekmovalja za nogometno žogo se za najboljšo mesto potegujejo kar štiri pionirske ekipe. To kosanje bo dalo vrsto nadarjenih mladih igralcev, s čimer bo nogomet v Zagorju dobil res pravo osnovo za kvaliteten in množičen razvoj. Odbor kluba mora preizkusiti vsa sredstva, da pokazan član pri pionirjih obdrži na tej višini še naprej.

Rešitev pionirske nagradne križanke

iz 29. številke našega lista se glasi: 1. motor, 2. opora, 3. Tone, 4. orehi, 5. Ra.

Zreč je določil za obdaritev Eriko Knežakovo, učenko os. šole v Hrastniku, ki naj o priključitvi pride samo ali pa pošlje nekoga po knjižno darilo v naše uredništvo.

Rešitev zadnje križanke

Vodoravno: 1. LMS, 4. mak, 7. rjava, 9. Hvar, 11. kujavo, 13. era, 14. tase, 16. PLZ, 18. rebrša, 20. jak, 22. mroz, 23. Devin, 25. osat, 27. enojen, 29. Anl, 30. demon, 32. in 33. as, 35. vosek, 37. OF, 39. čitani, 41. lok, 43. Meka, 44. kisik, 46. koza, 48. dinar, 50. rad, 51. lijak, 53. če, 54. Ro, 56. nabor, 58. SA, 60. Kalin, 62. lata, 64. rabat, 65. Mato, 67. ris, 68. milika, 70. čas, 72. slak, 73. la, 75. do, 76. ona, 77. kri.

Navpično: 1. ljubljani, 2. maj, 3. svat, 4. mh, 5. Ave, 6. Kartazani, 7. RK, 9. Avar, 10. Ra, 12. osem, 15. Ebro, 17. zavod, 19. rosa, 21. Kijev, 23. deva, 24. nemoč, 26. Tine, 28. nosim, 31. netek, 34. Solin, 36. kakor, 38. fosil, 40. mazač, 42. kinin, 44. kdor, 45. kajak, 47. Aden, 49. Rabar, 52. kolar, 55. osamilo, 57. Ribič, 59. ataman, 61. nasadi, 63. Atika, 66. OK, 68. MS, 69. al, 71. so, 74. ak.

toliko let, da bi pridobila pravico do osebne pokojnine.

2. primer. — Mož je umrl leta 1950. Imel je 28 službenih let, vdova je pa bila ob njegovi smrti stara 39 let. Zdravniška komisija je ugotovila, da je ta vdova popolnoma in trajno nesposobna za delo, višja zdravniška komisija je pa odstotek njene invalidnosti znižala na 50 odstotkov. Zaradi tega ni dobila pokojnine in tudi ne zaposlitve. Sedaj prejema podporo iz socialnega skrbstva.

3. primer. — Mož se je leta 1950 na rudniku smrtno ponesrečil ter zapustil vdovo s 4 otroki. Vdova je bila ob smrti moža stara 37 let. Dve leti je prejemala pokojnino, ker so bili njeni otroci stari nad 7 let. Vdova ne more v službo, ker so vsi njeni otroci še šoloobvezni.

4. primer. — Mož se je leta 1929 na rudniku težko ponesrečil. Od takrat je hrom in trajno priklenjen na posteljo. Ze 24 let mu streže žena, ki je sedaj stara 43 let. Mož ji bo verjetno umrl, preden bo dosegla 45. leto starosti, žena bo pa ostala po dosedanjih zakonskih določbah brez pokojnine, četudi je vso svojo mladost žrtvovala negi in skrbi za svojega moža.

Drugi predlog. — Rudarji, livarji, topilničarji in vsi ostali zavarovanci, ki po Odredbi o razvrstitvi delavcev, nameščenec in uslužbenec po težini dela za določitev njihovih pravic iz socialnega zavarovanja (Ur. list FLRJ št. 89/46) sodijo v kategorijo najtežjih del, naj se razvrstijo za en pokojninski razred višje kot ostali kvalificirani delavci v smislu 9. člena Uredbe o določanju in o preveđbi pokojnin in invalidnin (Ur. list FLRJ št. 39/52).

Utemeljitev: Ni pravilno, da se jamski kopači, topilničarji in livarji itd. uvrščajo v iste pokojninske razrede kot ostali kvalificirani delavci, katerih delo je neprimerno lažje (brivci, krojači, čevljarji itd.). Težina dela in delež rudarjev sta v našem narodnem gospodarstvu priznana tudi z uredbo, da se rudarjem poviša plačni fond do maksimalno 20 odst.

Tretji predlog. Vsem zavarovancem naj se šteje v delovno dobo za pokojnino tudi zaposlitev pred 16. letom starosti.

Utemeljitev: Sekanj Zakon o soc. zavarovanju delavcev in uslužbencev in njihovih družin predpisuje v čl. 60, da se v delovno dobo za pokojnino šteje ves čas izven delovnega razmerja, če je bil plačan prispevek za pokojninsko zavarovanje. To načelo bi bilo treba osvojiti tudi glede zaposlitve pred 16. letom starosti. V nasprotnem primeru bi bili zlasti prizadeti starejši rudarji, ki so šli na delo k rudniku takoj po končani osnovni šoli, ker niso imeli možnosti, da bi se izšolali ali izučili kakšne obrti.

V naši socialistični družbi je treba priznati za delovni staž starejšim rudarjem čas, ki so ga kot mladolletniki, izkoriščani po kapitalistični družbi, prebili pred 16. letom starost na rudniku. (Konec prihodnjic)

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem po-zrtvovalnim krvodajalcema tovarišiu Bogomilu Gostiš in tov. Fanihi Hermanovi iz Zagorja, ki sta mi z darovano krvjo pomagala do ozdravljenja. — Marja Goršek, Zagorje-Loke 48.

OBVESTILO

Podobor ZROJ Trbovlje obvešča vse člane in pripadnike predvojaške vzgoje, da se bo v petek, 31. t. m. ob 6. in 8. uri predvajal vojaški film v Delavskem domu v Trbovljah.

Odbor.

POZIV

Pozivamo vse naše državljane, ki prebivajo na območju okraja Trbovlje in so lastniki zemljišč izven naše države, da se na ponedelje do 5. avgusta t. l. zgledajo na sedežu svoje občine. S seboj naj prinesejo uradno potrjene posesne liste.

(iz tajništva OLO Trbovlje)

SLIKARJE IN PLESKARSKO PODJETJE V HRASTNIKU sprejme takoj 2 učenca.

Pohitite

s vpisom v članstvo Prešernove družbe, da ne boste ostali v jeseni brez njenih knjižic. Člane sprejemajo poleg poverjenikov tudi

vse knjižarne do 5. avg. kasnejše vpise bomo zaradi določene naklade le težko upoštevali.